एकाइ ७ · हाम्रो पृथ्वी: सौरमण्डल, पृथ्वी र नेपालको स्वरूप

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क २९

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

ज्ञान · ३

१. ग्रह
२. उपग्रह
३. परिक्रमा
४. भूकम्प
५. बँसी
६. लु

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ चित्रको नामाङ्कन

बोध · ३

१. स्थलमण्डल करिब १०० कि.मि.
२. मध्यमण्डल करिब २,९०० कि.मि. सम्म
३. केन्द्रमण्डल केन्द्रसम्म
४. बोक्रा
५. सेतो भाग
६. पहेँलो भाग

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

ज्ञान · २

i. ✓ **ठिक**
ii. ✗ **बेठिक:** पृथ्वीको अक्ष ढल्किएकाले गर्मी र जाडो हुन्छ। पृथ्वी सूर्यको सबैभन्दा नजिक पुग्दा नेपालमा जाडो हुन्छ।
iii. ✗ **बेठिक:** कर्णाली नेपालको सबैभन्दा लामो नदी हो। सप्तकोसी पानीको मात्राका आधारमा सबैभन्दा ठुलो नदी हो।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ आठओटा लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ मङ्गल लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ चन्द्रमा लेखेमा।

घ. **अङ्क विभाजन** — बोध · १

✓ टिभीका कार्यक्रम, फोन, इन्टरनेट वा मौसमको जानकारी पुऱ्याउनमा सहयोग गर्ने भनी लेखेमा।

ङ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ फलाम र निकल लेखेमा।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

च. **अङ्क विभाजन** — बोध · १

✓ समथर र उब्जाउ जमिनमा धेरै अन्न फल्ने भएकाले भनी लेखेमा।

छ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ रारा ताल लेखेमा।

ज. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ बेँसी र उपत्यकामा ताल सुकेर बन्छ भनी लेखेमा।

झ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ न्यानो हावापानी लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ प्राकृतिक उपग्रह प्रकृतिमै बनेका हुन्छन्, जस्तै: चन्द्रमा भनी लेखेमा।

✓ कृत्रिम उपग्रह मानिसले बनाएर अन्तरिक्षमा पठाएका हुन्छन्, जस्तै: नेपालीस्याट–१ भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ पृथ्वीको उत्तरी भाग सूर्यतिर ढल्किँदा घाम सिधा पर्छ र गर्मी हुन्छ भनी लेखेमा।

✓ उत्तरी भाग सूर्यबाट उल्टोतिर ढल्किँदा घाम छड्के पर्छ र जाडो हुन्छ भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · २

✓ माछा पाल्न, वा सिँचाइ गर्न सकिन्छ भन्नेमध्ये कुनै एक फाइदा लेखेमा।

✓ बिजुली निकाल्न सकिन्छ, वा पर्यटक आउँछन् भन्ने जस्ता अर्को कुनै एक फाइदा लेखेमा।

६ लामो उत्तर

उत्तर — ज्ञान · ४

तराई प्रदेश नेपालको दक्षिणमा पूर्वदेखि पश्चिमसम्म फैलिएको समथर जमिन हो। यहाँको जमिन उब्जाउ छ र धेरै अन्न फल्छ। यहाँ उद्योग धेरै छन्। जनसङ्ख्या बाक्लो छ। हावापानी गर्मी हुन्छ।

अङ्क विभाजन

✓ दक्षिणमा पूर्वदेखि पश्चिमसम्म फैलिएको समथर जमिन भनी लेखेमा।

✓ जमिन उब्जाउ छ र धेरै अन्न फल्छ भनी लेखेमा।

✓ उद्योग धेरै छन्, वा जनसङ्ख्या बाक्लो छ भनी लेखेमा।

✓ हावापानी गर्मी हुन्छ, वा माथिको अर्को एक विशेषता लेखेमा।

७ सोच्नुहोस्

उत्तर — उच्च दक्षता · २

वरुण सूर्यबाट सबैभन्दा टाढा छ, त्यसैले त्यसको बाटो लामो छ। टाढाका ग्रहको गति पनि कम हुन्छ। त्यसैले वरुणलाई बुधलाई भन्दा धेरै समय लाग्छ।

अङ्क विभाजन

✓ वरुण टाढा भएकाले त्यसको बाटो लामो छ भनी लेखेमा।

✓ टाढाका ग्रहको गति पनि कम हुन्छ भनी लेखेमा।

८ क्रियाकलाप: आठ ग्रहको चिनारी

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

२ शुक्र (बिहान र बेलुकाको तारा), ३ पृथ्वी (निलो ग्रह, मानिस बस्ने ग्रह), ४ मङ्गल (रातो ग्रह), ५ बृहस्पति (सबैभन्दा ठुलो ग्रह), ६ शनि (वरिपरि घेरा, पहेँलो ग्रह), ७ अरुण (हरित ग्रह), ८ वरुण (सूर्यबाट सबैभन्दा टाढा)। पाठमा भएका अरू चिनारी पनि सही हुन्।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

Science Playground मा हेर्नुहोस्

यस एकाइसँग मिल्ने, भक्तपुरको Science Playground मा रहेका प्रदर्शनी र बिरुवा। विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय science-playground.com/booking मा लिन सकिन्छ।

- **3D Map of Nepal** (प्रदर्शनी): उत्तरका अग्ला हिमालदेखि बिचका पहाड हुँदै दक्षिणको समथर तराईसम्म जमिन कसरी होचो हुँदै जान्छ, हेर्नुहोस्; हिमालबाट झर्ने गहिरा घाटी पछ्याएर नदी कतातिर बग्छन्, पत्ता लगाउनुहोस्।
- **Glow-in-the-Dark Planets** (प्रदर्शनी): यी नमुना ग्रह अँध्यारो ठाउँमा झुन्डिएका छन्। पराबैजनी (यूभी) बत्ती केही बेर बालेर निभाएपछि पनि ती केही समय चम्किरहन्छन्, किनभने तिनको रङले बत्तीबाट पाएको ऊर्जा जम्मा गरेर बिस्तारै उज्यालोका रूपमा छोड्छ। साँच्चैका ग्रहको भने आफ्नै प्रकाश हुँदैन: बिहान र बेलुका चम्किलो देखिने शुक्र पनि सूर्यको प्रकाश परेर मात्र चम्किन्छ।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	१७	९	१	२	२९

एकाइ ७ · हाम्रो पृथ्वी: वनस्पति, विपत् र नक्सा

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क २९

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

ज्ञान · ३

१. उष्ण सदाबहार जङ्गल
२. पतझड जङ्गल
३. सामाजिक जनजीवन
४. विपत्
५. हावाहुरी
६. नक्सा

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ चित्रको नामाङ्कन

बोध · ३

१. पुल
२. रेलमार्ग
३. मन्दिर
४. ताल
५. नदी
६. विमानस्थल

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

ज्ञान · २

i. ✓ **ठिक**
ii. ✗ **बेठिक:** हावाहुरीका बेला रुखमुनि बस्नु हुँदैन। नजिकैको बलियो घरभित्र जानुपर्छ।
iii. ✗ **बेठिक:** बिजुली वा तेलबाट लागेको आगोमा पानी हाल्नु हुँदैन।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ कोण अर्थात् सोली जस्तो भनी लेखेमा।

ख. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ पशुपालनका लागि भनी लेखेमा।

ग. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ १२४ लेखेमा।

घ. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ चैत र वैशाख लेखेमा।

ङ. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ १०१ लेखेमा।

च. अङ्क विभाजन — बोध · १

✓ अग्ला वस्तुमा भनी लेखेमा।

छ. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत लेखेमा।

Science Playground, काठुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

ज. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ उत्तर लेखेमा।

झ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ पश्चिम लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · २

✓ रुखको काठ नरम हुन्छ, वा आकार सोली जस्तो हुन्छ भन्नेमध्ये कुनै एक लेखेमा।

✓ रुख वर्षैभरि हरिया रहन्छन्, वा माथिको अर्को एक चिनारी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · २

✓ आगोनजिक नगई बाहिर सुरक्षित ठाउँमा जानुपर्छ भनी लेखेमा।

✓ तुरुन्त ठुला मानिसलाई खबर गर्नुपर्छ भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ हरेक घर, बाटो वा मन्दिरको पूरै चित्र कोर्न नसकिने भएकाले भनी लेखेमा।

✓ नक्सैपिच्छे सङ्केत अलिअलि फरक हुन सक्ने भएकाले भनी लेखेमा।

६ लामो उत्तर

उत्तर — ज्ञान · ४

घरमा छौँ भने झ्यालढोका थुनेर बस्ने र बाहिर ननिस्किने। फोन, कम्प्युटर, रेडियो र टेलिभिजन नचलाउने। खुला ठाउँमा छौँ भने नजिकको घर वा सुरक्षित ठाउँमा जाने। रुख, बिजुलीका खम्बा र तार, अग्ला पहाड र ढिस्कोमुनि नबस्ने। धातुका सामान नछुने।

अङ्क विभाजन

✓ माथिका सावधानीमध्ये पहिलो सावधानी लेखेमा।

✓ माथिका सावधानीमध्ये दोस्रो सावधानी लेखेमा।

✓ माथिका सावधानीमध्ये तेस्रो सावधानी लेखेमा।

✓ माथिका सावधानीमध्ये चौथो सावधानी लेखेमा।

७ सोच्नुहोस्

उत्तर — उच्च दक्षता · २

माथि चढ्दा चिसो बढ्छ, त्यसैले रुख साना हुँदै जान्छन्। अग्लो हिमाली क्षेत्रमा धेरै चिसोले गर्दा रुख हुर्कन सक्दैनन्।

अङ्क विभाजन

✓ माथि चढ्दा चिसो बढ्ने भएकाले रुख साना हुँदै जान्छन् भनी लेखेमा।

✓ अग्लो हिमाली क्षेत्रमा चिसोले गर्दा रुख हुर्कन सक्दैनन् भनी लेखेमा।

८ क्रियाकलाप: मेरो घरको सुरक्षा

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

सलाई र लाइटर केटाकेटीले भेट्न नसक्ने ठाउँमा हुनुपर्छ। नाङ्गो तार र फुटेका स्विच मर्मत गर्नुपर्छ वा फेर्नुपर्छ। घरका सबैले मेनस्विच कहाँ छ भन्ने जान्नुपर्छ। बालेको आगो पूरै निभाउनुपर्छ। दमकलका लागि १०१ नम्बर सबैले जान्नुपर्छ।

Science Playground, काठ्न्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

Science Playground मा हेर्नुहोस्

यस एकाइसँग मिल्ने, भक्तपुरको Science Playground मा रहेका प्रदर्शनी र बिरुवा। विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय science-playground.com/booking मा लिन सकिन्छ।

- **3D Map of Nepal** (प्रदर्शनी): कुनाको सानो नक्सामा आफ्नो जिल्ला खोज्नुहोस्, अनि ठुलो उठेको नक्सामा त्यही आकारको रङ्गाइएको जिल्ला पत्ता लगाउनुहोस्। उत्तर देखाउने तीर पनि खोज्नुहोस्।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	१८	६	३	२	२९